

Magyar anyanyelvű tanulók kérészi stratégiái angol nyelven

Bevezetés

Kutatásomban a magyar anyanyelvű tanulók angol nyelven történő kérészi stratégiát vizsgálom a köztesnyelvi pragmatika határain belül. A következő három kérdésre keresem a választ:

1. Milyen kérészi stratégiákat alkalmaznak a magyar egyetemi tanulók anyanyelvükön és angolul?
2. Mi a különbség az angol anyanyelvű és az angolt mint második nyelvet elsajátítók kérészi módszereit tekintve a direktívumfelosztást illetően?
3. Milyen negatív és pozitív pragmatikai transzfer figyelhető meg a kérésekben?

Módszertan

A „Cross-Cultural Study of Speech Act Realization Patterns” (CCSARP) (Blum–Kulka 1989), elnevezésű átfogó nemzetközi program módszereit és Szili Katalin (2002) kutatásait alapul véve alkottam meg a vizsgálatom kérdőíveit.

Jelen kutatásomhoz Blum-Kulka (és társai 1989) 9 fokú kérészi stratégiákra vonatkozó skáláját és táblázatát használtam, amelyben a kategóriák a legközvetlenebb explicit szinttől kiindulva, a hagyományosan közvetett szinten át vezetnek a nem-hagyományos közvetett szinthez. A további altípusok által így 9 kérészi kategóriát különböztethetünk meg, melyek a következők: származtatott mód, explicit performatívum, beágyazott performatívum, származtatott lokució, akaratnyilvánítás, javaslattevő forma, előkészítő, erős célzás, gyenge célzás. A vizsgálatom másik kiindulópontja Szili Katalin (2002, 2004) kéréssel foglalkozó kutatásai, melyek szintén a CCSARP kérdőíves módszerét követik. Vizsgálatom során a tanulónak 6 különböző szituációban kellett kéréseket megfogalmazni 3 egymástól eltérő szociális távolságot mutató alannal szemben, hol a legjobb barátjától, hol egyik kevésbé ismert csoporttársuktól, majd pedig egy tanárunktól/professzorunktól kellett kérniük valamit. Az adatlapokat angol és magyar nyelven töltötték ki a tanulók, melyeket feldolgozva a fentebb említett 9 kategóriába soroltam a válaszokat.

Eredmények

A kutatási adatok eredményei azt mutatják, hogy a származtatott mód, a beágyazott performatívum, és az előkészítő stratégiák a leggyakoribbak a tanulók magyar anyanyelvén, míg a többi változat aligha volt fellelhető, s ez egybevág a korábbi Szili-féle (2002, 2004) kutatással. Viszont a negatív transzferálás végett így a tanulók sokkal inkább ugyanezen közvetlen kérészi stratégiákat használják az angol nyelvű kommunikáció során is.

Következtetések

Ez a direktség sokszor félreértésekre adhat okot; sőt az angol anyanyelvű beszélőben akár az udvariatlanság érzetét kelthetik a legdirektebb kérészi módok, melynek okai tehát a köztesnyelvi és a kultúraközi pragmatikai különbségek. Hiszem, hogy a kutatásom eredményei hozzásegítik az angolt mint idegen nyelvet tanulókat a pragmatikailag kompetensebb kérések megalkotásához, ezáltal az angolt, mint globális nyelvet pontosabban tudják elsajátítani és használni a manapság igen gyakori külföldi rész/tanulmányokhoz vagy munkavállaláshoz, illetőleg mindennapi életükben.

Hivatkozások:

- Blum-Kulka, S.–House, J.–Kasper, G. (ed). 1989. Cross-cultural Pragmatics. Norwood.
- Kecskés, I. (2014) Can Intercultural Pragmatics Bring Some New Insight in Pragmatic Theories? In: Capone, A. & Jacob L. Mey (eds.) Interdisciplinary Studies in Pragmatics, Culture and Society. Heidelberg/New York: Springer.
- Schauer, G. (2009:123-166) Development of Pragmatic Production: Request Strategies. In: Schauer, G. Interlanguage Pragmatic Development. London: Continuum.
- Szili, K. (2002) A kérés pragmatikája a magyar nyelvben (The pragmatics of requests in the Hungarian language)126(1): 12-30.
- Szili, K. (2004) A bókra adott válaszok pragmatikája (The pragmatics of compliment responses). Magyar Nyelvőr 128(3): 165-185.